

بسمه تعالی

استانداران محترم سراسر کشور

سلام علیکم

احتراما با عنایت به ضرورت ایجاد هماهنگی در نحوه عملکرد هیات نظارت کشور با هیات های نظارت استانی و پیروی تمامی هیاتها از یک رویه واحد ، به پیوست آرای وحدت رویه مشتمل بر یک مقدمه ، هفت فصل و هفتاد ماده که به تصویب هیات نظارت کشور رسیده است جهت اجرا ابلاغ می گردد. خواهشمند است دستور فرمایید ضمن رعایت موارد نسبت به تهیه دستورالعمل شرایط تاسیس سازمانهای مردم نهاد استانی حسب مقتضیات و شرایط استان (موضوع ماده ۳۳ آرای وحدت رویه) ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ اقدام ونسخه ای از آن به این اداره کل ارسال شود.

داود امینی

مشاور وزیر و معاون امور سازمانهای مردم
نهاد مرکز امور اجتماعی

تهران - میدان فاطمی - وزارت کشور - ساختمان شهید رجایی ، طبقه سوم ، اداره کل سازمانهای مردم نهاد

<http://ejtemaee.moi.ir>

تلفن: ۰۲۶-۸۸۹۵۰۰۶۶-۸۸۹۵۰۰۲۶ نشانی اینترنتی پایگاه اطلاع رسانی:

۱۳۹۰/۰۵/۲۶

۵۹۱۹۳

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول

مفاهیم

بخش اول: مفهوم " غیر انتفاعی "

بخش دوم: مفهوم " شبکه "

بخش سوم: مفهوم مصادیق محرومیت از حقوق اجتماعی

فصل دوم

اختیارات ووظایف دبیرخانه ها

بخش اول: چگونگی رسیدگی به درخواستهاو اعتراضهای متقاضیان

بخش دوم: تعیین زمان اقدام وپیگیری از سوی متقاضیان

بخش سوم: چگونگی اقدام در خصوص استعلام ها

بخش چهارم: اقدامات نظارتی دبیرخانه ها

بخش پنجم: تهیه دستورالعمل

بخش ششم: تعیین تکلیف پرونده های در دست اقدام

فصل سوم

وظایف سازمانهای مردم نهاد

فصل چهارم

چگونگی تنظیم اساسنامه

بخش اول: ملاحظاتی که در انتخاب نام سازمانهای مردم نهاد باید صورت گیرد

بخش دوم: موارد مرتبط با موضوع فعالیت

بخش سوم: چگونگی تعیین شرایط و انواع عضویت

فصل پنجم

افرادی که معاف از انگشت نگاری هستند

فصل ششم

شیوه گسترش محدوده جغرافیایی فعالیت

فصل هفتم

سایر موارد

بخش اول: تعداد عضویت مجاز افراد در سازمانهای مردم نهاد :

بخش دوم: چاپ قبض

بخش سوم: موضوع فعالیتهای بین المللی

بخش چهارم: اتاق فکر

بخش پنجم: گزارش خبری

بخش ششم: تاسیس سازمانهای مردم نهاد قومی

بسمه تعالی
آرای وحدت رویه هیات نظارت کشور

مقدمه :

با توجه به ضرورت ایجاد هماهنگی در نحوه عملکرد هیات نظارت کشور با هیات های نظارت استانی و پیروی تمامی هیاتها از یک رویه واحد، موضوعاتی که می تواند زمینه جلوگیری از اقدامات متهاافت را فراهم کند احصا گردیده و به عنوان آرای وحدت رویه ابلاغ می شود .

فصل اول
مفاهیم

بخش اول : مفهوم " غیر انتفاعی "

۱- دبیرخانه های هیات نظارت استانی مکلف هستند در خصوص مفهوم غیر انتفاعی بودن فعالیت سازمانهای مردم نهاد به شرح ذیل اطلاع رسانی نمایند.

الف : فلسفه فعالیت سازمانهای مردم نهاد انجام کار داوطلبانه است و افراد نباید بابت فعالیت در سازمان حقوق و دستمزد مطالبه کنند .

ب : سازمانهای مردم نهاد نباید به کار اقتصادی بپردازند و انتفاع از انجام کار اقتصادی را منبع تامین بودجه قرار دهند.

ج: نوع فعالیت سازمانهای مردم نهاد نباید با هدف منتج شدن به درآمدزایی دنبال شود.

د: ارکان و متولیان سازمانهای مردم نهاد اعم از هیات مدیره و هیات امناء مجازند در صورت نیاز حداکثر تا ده درصد از کمک های مردمی را صرف هزینه های جاری نمایند.

ه: اعضا، هیات موسس، هیات مدیره و هیات امناء تحت هیچ عنوانی (اعم از اخذ دستمزد، پاداش و یا سایر عناوین) حق برداشت از منابع مالی سازمانهای مردم نهاد را ندارند.

و : متقاضیان تاسیس سازمانهای مردم نهاد نباید با رویکرد ایجاد شغل و درآمد برای هیات موسس، مدیره، امناء و اعضا تاسیس شوند . شایسته است سازمانهای مردم نهاد توسط افرادی تاسیس شود که دارای شغل و درآمد مکفی باشند و صرفاً به صورت داوطلبانه با انگیزه خیرخواهانه و عام المنفعه اقدام به تاسیس نمایند.

ز: سازمانهای مردم نهاد می توانند بابت خدماتی که به مردم می دهند از محل کمکهای مردمی یا دولتی هزینه کنند.

ح: مسوولین یک موسسه اقتصادی نمی توانند در مورد همان موضوع اقدام به تاسیس سازمان مردم نهاد نمایند .

بخش دوم : مفهوم " شبکه "

۲- شامل سازمانهای مردم نهادی می شود که علاوه بر دارا بودن هدف وموضوع فعالیت مشابه ، شرایط مقرر در ماده ۱۹ آیین نامه سازمانهای مردم نهاد را داشته باشند ومجاز خود را براساس تصویب نامه هیات وزیران به شماره ۲۷۸۶۲/ت/۳۱۲۸۱ مورخ ۱۳۸۴/۵/۸ از وزارت کشور ،استانداریها ویا فرمانداریها اخذ نموده ویا براساس ماده ۳۰ آیین نامه مذکور تطبیق شده باشند . بدیهی است تاسیس شبکه برای سازمانهای مردم نهادی که فاقد شرایط مذکور هستند میسر نیست . ضمنا مرجع صدور پروانه برای شبکه ها هیات نظارت کشور است.

بخش سوم :مفهوم مصادیق محرومیت از حقوق اجتماعی

۳- با توجه به تفاسیر وتعابیر متفاوت هیات های نظارت از مصادیق محرومیت از حقوق اجتماعی مذکور دربند ت ماده ۱۸ تصویب نامه هیات وزیران ، مصادیق مستند به ماده ۶۲ مکرر قانون مجازات اسلامی به شرح ذیل اعلام می گردد:

- محکومان به قطع عضو در جرایم مشمول حد ، ۵ سال پس از اجرای حکم
- محکومان به شلاق در جرایم مشمول حد ، ۱ سال پس از اجرای حکم
- محکومان به حبس تزییری بیش از ۳ سال ، ۲ سال پس از اجرای حکم

فصل دوم

اختیارات ووظایف دبیرخانه ها

بخش اول :چگونگی رسیدگی به درخواستهاو اعتراضهای متقاضیان

۴-به منظور تسریع در پاسخگویی به درخواست های متقاضیان ، رسیدگی بدوی واعلام نظر در خصوص مطابقت آنها با آیین نامه سازمانهای مردم نهاد توسط دبیرخانه هیاتهای نظارت ذیربط صورت گیرد .

۵-دبیرخانه های هیات نظارت مکلف هستند حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز از زمان وصول درخواست نسبت به اعلام پاسخ اقدام نموده ودر صورت رد درخواست دلیل آن را با ذکر توضیحات (از طریق سامانه) به اطلاع هیات موسس برسانند.

۶-چنانچه درخواستی به دلیل ایرادات شکلی از جمله عدم رعایت حدنصاب لازم هیات موسس ، انتخاب فرم اشتباه ، درخواست تاسیس شبکه یا انجمن دوستی از هیاتهای نظارت استانی یا شهرستانی وامثالهم توسط دبیرخانه هیات نظارت ذیربط رد شود وهیات موسس نسبت به پاسخ ارایه شده اعتراض نمایند در حالی که ایراد وارده را رفع نکرده باشد مرجع رسیدگی مجدد، همان دبیرخانه است ولیکن اگر درخواستی به دلیل اشکالات ماهوی از جمله اشکال در اهداف وشبوه های اجرایی ،عدم دارا بودن حداقل صلاحیت تخصصی هیات موسس و... توسط دبیرخانه رد شده باشد مرجع رسیدگی به دلایل اعتراضی هیات نظارت ذیربط است.

بخش دوم : تعیین زمان اقدام و پیگیری از سوی متقاضیان

۷- از زمان اعلام موافقت دبیر خانه هیات نظارت با درخواست (از طریق سامانه) متقاضیان مکلفند حداکثر ظرف مدت چهل و پنج روز نسبت به ارسال اطلاعات و تکمیل مدارک پرونده اقدام نمایند در غیر اینصورت موافقت قبلی کان لم یکن تلقی می گردد و درخواست قابلیت پیگیری ندارد.

۸- چنانچه پس از موافقت با تقاضا ، عضو و یا اعضای از هیات موسس (که درخواست بدلیل وجود آنها در ترکیب هیات موسس) تایید شده است استعفا نموده و یا از ادامه همکاری برای انجام تشریفات اداری خودداری نماید، درخواست ابطال گردیده و متقاضیان باید درخواست دیگری ارایه نمایند.

۹- چنانچه استعفای اعضا و یا عدم همکاری ایشان در هر مرحله ای از تشریفات اداری موجب گردد تعداد هیات موسس از حدنصاب (حداقل ۵ نفر) بیفتد روند رسیدگی به پرونده متوقف می گردد. رد صلاحیت افراد از سوی مراجع ذی صلاح مستثنی بوده و در صورت نیاز امکان ترمیم هیات موسس وجود دارد.

۱۰- در صورت موافقت هیاتهای نظارت با صدور پروانه و معرفی آنها به ثبت ، هیات موسس حداکثر چهل و پنج روز فرصت دارند نسبت به برگزاری مجمع عمومی موسس اقدام و نتیجه را به دبیرخانه های هیات نظارت ارسال نمایند. عدم اقدام ظرف مدت مقرر به منزله انصراف از ادامه کار تلقی گردیده ، لذا ضمن کان لم یکن گردیدن موافقت هیات نظارت ، پرونده بایگانی شود.

۱۱- هیات موسس از زمان معرفی به ثبت شرکتها حداکثر سه ماه فرصت دارد که نتیجه ثبت را به دبیرخانه هیات نظارت ذیربط اعلام نموده و مدارک مثبت ثبت را ارایه نمایند (تصویر روزنامه رسمی) در غیر اینصورت چنانچه اقدامی از سوی هیات موسس در جهت ثبت شکل نگرفته باشد به منزله انصراف تلقی شده و مراتب برای جلوگیری از ثبت تشکل به سازمان ثبت شرکتها (ثبت اسناد و املاک) اعلام می گردد و لیکن چنانچه سازمان ثبت شده و فقط مدارک ثبت ارایه نشده باشد موضوع از مصداقهای تخلف سمن لحاظ شده و برابر ماده ۲۸ تصویب نامه رفتار می شود.

۱۲- به منظور جلوگیری از سوءاستفاده های احتمالی سازمانهای مردم نهاد که بعضا پروانه فعالیت را اخذ می نمایند ولیکن نسبت به ثبت اقدام نمی کنند و عملا امکان برخورد با ایشان بعنوان یک شخصیت حقوقی مقدور نمی باشد، هیاتهای نظارت استانی باید ارایه اصل پروانه صادره را منوط به ارایه مدارک مثبت ثبت (روزنامه رسمی) از سوی سازمان مردم نهاد نمایند.

بخش سوم : چگونگی اقدام در خصوص استعمال ها

۱۳- دبیرخانه هیات های نظارت استانی در استعمالهای تخصصی مشخصا از دستگاهها خواستار اظهار نظر صریح در مورد نام ، اهداف ، شیوه های اجرایی ، صلاحیت تخصصی هیات موسس با اعلام اسامی ، میزان توانمندی هیات موسس برای فعالیت در سطوح متفاوت جغرافیایی (استانی و شهرستانی) و سایر موارد اساسنامه (در صورت ضرورت) شوند ضمنا به دستگاههای تخصصی اعلام گردد در صورت ضرورت نقطه نظرات اصلاحی را نیز اعلام نمایند.

- ۱۴- دبیرخانه هیات های نظارت استانی به دستگاه تخصصی اطلاع رسانی نمایند که دستگاههای تخصصی می توانند به منظور بررسی دقیق موضوع جهت اظهار نظر ، حسب ضرورت نسبت به دعوت از هیات موسس اقدام نموده و در حد امکان انگیزه موسسان را دال بر ارایه خدمات عام المنفعه و داوطلبانه احراز نمایند، بالاخص هیات موسس قصد نداشته باشند که فعالیت در قالب تشکلهای پوششی برای کارهای اقتصادی خود قرار دهند.
- ۱۵- دبیرخانه هیات های نظارت استانی به دستگاه تخصصی اطلاع رسانی نمایند که دستگاههای تخصصی می توانند در صورت ضرورت و بنا به تشخیص خود تعهدنامه ای از هیات موسس اخذ نمایند که براساس آن سازمان ملزم به رعایت مفاد اساسنامه و سیاستهای آن دستگاه گردد.
- ۱۶- به منظور هماهنگی بیشتر هیاتهای نظارت استانی با دستگاههای تخصصی جلسات مستمری برگزار شود.
- ۱۷- دبیرخانه هیات های نظارت استانی می توانند در صورت درخواست متقاضی رونوشت نامه استعلامهای تخصصی را به نماینده هیات موسس ارایه دهد تا شخصا پیگیری نمایند.
- ۱۸- هیاتهای نظارت استانی حتی المقدور جلسات رسیدگی به پرونده ها را با حضور نمایندگان وزارت اطلاعات و دستگاه تخصصی برگزار کنند.
- ۱۹- مرجع صدور پروانه برای فعالیتهای اجرایی ورزشی از جمله تاسیس باشگاه ، آموزش ، صدور کارت مربیگری ، برگزاری مسابقات ، اعزام تیم های ورزشی برون مرزی و امثالهم بالاخص انجام ورزشهای رزمی ، سازمان تربیت بدنی است. لذا لازم است دبیرخانه هیات های نظارت در صورت مواجهه با چنین درخواستهایی متقاضیان را به آن سازمان دلالت نمایند.
- ۲۰- از وزارت اطلاعات در خصوص تاسیس سازمانهای مردم نهاد دومیورد استعلام بشرح ذیل انجام شود:
- الف : استعلام سیاسی امنیتی اعضای هیات موسس که به موجب این استعلام در خصوص صلاحیت سیاسی امنیتی اعضا اظهار نظر می شود.
- ب : استعلام ماهوی که به موجب این استعلام اظهار نظر در خصوص موافقت با تاسیس سازمان یا عدم موافقت صورت می گیرد.
- ۲۱- برای طرح پرونده در هیات نظارت دریافت پاسخ استعلام سیاسی امنیتی اعضا ضروری است هر چند پاسخ ظرف مدت مقرر در آیین نامه واصل نشود ولیکن در صورتی که ظرف مدت یکماه در خصوص استعلام ماهوی پاسخی دریافت نشد پاسخ مثبت تلقی شود.
- ۲۲- چنانچه پاسخ دستگاه تخصصی در موعد یکماه واصل نگردید نامه پیگیری ارسال شود ولیکن چنانچه در نهایت پاسخ دریافت نشد اتخاذ تصمیم به عهده هیات نظارت است.
- ۲۳- چنانچه هیات نظارت با صدور پروانه و معرفی سازمان مردم نهاد به ثبت شرکتها موافقت نمود رونوشت نامه ثبت شرکت ها برای دستگاه تخصصی ارسال شود.
- ۲۴- استعلام در خصوص اعضای موسس ، امانا ، مدیره ، بازرس و مدیرعامل لازم است و با فرض انتخاب مجدد همین افراد در دوره بعد ، تجدید استعلامها ضروری است.

بخش چهارم: اقدامات نظارتی دبیرخانه ها

۲۵- توصیه می شودمجامع عمومی سازمانهای مردم نهادی که با ساختار عضو پذیر(غیر امنایی)اداره می شوند با حضور ونظارت نماینده استانداری یا فرمانداری برگزار شود.

۲۶- در صورت تخلف سازمانهای مردم نهاد، دبیرخانه هیات های نظارت راسا نسبت به ارایه تذکر شفاهی و با رعایت ضوابط (مهلت یکماهه) تذکر کتبی اقدام نماید ولیکن تعلیق پروانه ودرخواست ابطال پروانه از دادگاه باید پس از تصویب هیات نظارت صورت پذیرد.

۲۷- مصوب گردید پیش از تحویل مجوز تاسیس و فعالیت به متقاضیان ، دبیرخانه هیات نظارت ذیربط تعهدنامه ای ازایشان مبنی بر موارد ذیل اخذ نماید.

الف: سازمان مردم نهاد در مقابل سیاستهای نظام موضع گیری ننماید.

ب: هیچ سوءاستفاده ای از سمن در رابطه با منافع اقتصادی وابسته خود و همکاران به عمل نیآورد.

ج: فعالیتهای سیاسی به اسم سازمان مردم نهاد انجام ندهد.

د: سازمان مردم نهاد در مجامع بین المللی علیه نظام و دولت شکایت ننماید.

۲۸- در صورتی که سازمان مردم نهاد از تعهدات خود عدول نماید هیات نظارت ذیربط می تواند ضمن تعلیق پروانه ، ازدادگاد ذیصلاح درخواست ابطال پروانه را به دلیل عدم پایبندی سازمان به تعهدات بنماید.

۲۹- دبیرخانه های هیات نظارت هر سه ماه یکبار لیست پروانه های صادرشده را به هیات نظارت کشور اعلام نمایند.

۳۰- توصیه می شود دبیرخانه هیات های نظارت استانی اولویت های تاسیس سازمان مردم نهاد با موضوعاتی را که حسب مورد می تواند در راستای توسعه اقتصادی ، اجتماعی وفرهنگی استان متمر ثمر باشد (بالاخص تاسیس سازمانهای مردم نهاد ارزشی) شناسایی نموده وضمن اطلاع رسانی در خصوص ضرورت تاسیس آنها ،بسترهای لازم را برای ایجاد وتوانمند نمودن آنها فراهم نمایند.

۳۱- توصیه می شود دبیرخانه های هیات نظارت استانی ،متقاضیانی را که خواستار تاسیس سازمان در موضوعاتی هستند که قبلا موارد عدیده ای با آن موضوع فعالیت تاسیس شده است برای عضویت در سازمانهای مردم نهاد موجود دلالت نمایند وحتی الامکان از تاسیس سازمانهای مردم نهاد که دارای موضوع فعالیت مشابه هستند اجتناب گردد.

۳۲- توصیه می شود دبیرخانه هیات های نظارت استانی ، سازمانهای مردم نهادی را که با یک موضوع وهدف مشترک در سطح استان فعال هستند تشویق به تاسیس شبکه نمایند وایجاد شبکه های استانی را در اولویت برنامه ها قرار دهند.

بخش پنجم: تهیه دستورالعمل

۳۳- هیات های نظارت استانی مکلفند حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ آرای وحدت رویه دستورالعملی تهیه نمایند که در آن شرایط هیات موسس از حیث توانمندی متقاضیان وچگونگی احراز آن برای فعالیت در سطح استان مشخص شود ونسخه ای از آن به دبیرخانه هیات نظارت کشور ارسال شود.توصیه می شود تصمیم هیات نظارت استان مبنی بر صدور پروانه استانی مستند به بررسی رزومه فردی و سوابق عملکردی مثبت هیات موسس در راستای اهداف وموضوع فعالیت باشد.

بخش ششم: تعیین تکلیف پرونده های در دست اقدام

۳۴- دبیرخانه هیات های نظارت حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آرای وحدت رویه نسبت به تعیین تکلیف پرونده های موجود و در دست اقدام به شرح ذیل اقدام کنند.

الف: ظرف مدت مقرر (سه ماه) گزارش عملکرد اجرایی و مالی سازمانهای مردم نهاد بررسی گردد و در خصوص سطح توانمندی این سازمانها برای ادامه فعالیت در سطح استان اظهار نظر نمایند.

ب: در صورتی که نتیجه ارزیابی حاکی از عدم توانمندی اعضای سازمان مردم نهاد برای فعالیت در سطح استان باشد، به سازمان مردم نهاد کتبا اعلام گردد که حداکثرشش ماه مهلت دارد سطح فعالیت خود را در سطح استان گسترش دهد. در صورت عدم محقق شدن این موضوع، با موافقت هیات نظارت ذیربط سطح فعالیت سازمان مردم نهاد به شهرستان مرکز فعالیت تنزل داده شود و اقدام در خصوص اخذ پروانه استانی و اصلاح اساسنامه اقدام شود و نتیجه به ثبت شرکتهای جهت ثبت تغییرات اعلام گردد.

ج: کلیه پرونده هایی که حداکثر مدت یکسال از سوی هیات موسس پیگیری نشده اند و اقدام در مورد آنها مستلزم اقدام هیات موسس بوده است بایگانی گردیده و گزارش اقدامات به اطلاع هیات نظارت ذیربط برسد.

د: تمامی سازمانهای مردم نهادی که قبلا پروانه فعالیت دریافت نموده اند ولیکن نسبت به ثبت در اداره ثبت شرکت ها (ثبت اسناد و املاک) اقدام نکرده اند مهلت دارند حداکثر ظرف مدت سه ماه نسبت به پیگیری پرونده اقدام کنند، در غیر اینصورت پس از پایان مهلت مقرر، پروانه ها ابطال گردیده و ضمن انتشاراسامی آنها در جراید، مراتب جهت جلوگیری از فعالیت آنها به دستگاههای ذیربط انتظامی و تخصصی اعلام گردد. بدیهی است هرگونه فعالیت سازمان های مردم نهاد بدون دارا بودن شماره ثبت تخلف بوده و هیات موسس باید در مراجع قضایی پاسخگو باشند.

د-چنانچه سمن های موضوع بند قبل تمایل به ادامه فعالیت ندارند هیات موسس موظفند اصل پروانه اخذ شده را به دبیرخانه هیات نظارت ذیربط تحویل نمایند.

فصل سوم

وظایف سازمانهای مردم نهاد

۳۵- متقاضیان سازمانهای مردم نهاد مکلفند نسبت به تکمیل فرم های مشخصات فردی به صورت کامل اقدام نمایند. عدم ذکر نام، شغل، آدرس دقیق محل سکونت، شماره تماس و... یا عدم ارائه اطلاعات صحیح و کامل به منزله انصراف از عضویت فرد تلقی می گردد.

۳۶- هیات امانا، مدیر و بازرسان مکلفند هرگونه تغییرات احتمالی در آدرس و یا شماره تماس خود را مکتوب به دبیرخانه هیات نظارت ذیربط ارائه نمایند.

۳۷- دفاتر سازمان های مردم نهاد بایستی حتی المقدور در مکانهای غیر مسکونی ایجاد شوند ولیکن چنانچه دفاتر در مکانهای مسکونی واقع گردد این امر مانع از بازرسی های قانونی دستگاههای ذیربط نبوده و بازرسی از این مکانها نیازمند اخذ مجوز خاص نمی باشد.

فصل چهارم چگونگی تنظیم اساسنامه

- بخش اول : ملاحظاتی که در انتخاب نام سازمانهای مردم نهاد باید صورت گیرد:
- ۳۸- نام دلالت بر صنف خاصی نکند یعنی مشمول ماده ۲ قانون فعالیت احزاب ، جمعیتها ، انجمنهای سیاسی و صنفی نگردد. ذیلا ضمن ارایه ماده قانونی مذکور ، مصداقهایی از اینگونه نامها از باب تمثیل ذکر می گردد.
- ماده ۲ قانون فوق الذکر اشعار می دارد " انجمن ، اتحادیه صنفی و امثال آن تشکیلاتی است که بوسیله دارندگان کسب یا پیشه یا حرفه یا تجارت معین تشکیل شده اهداف ، برنامه ها و رفتار آن به گونه ای در جهت منافع خاص مربوط به آن صنف باشد."
- مثال: تمامی انجمنها یا کانونهای بازنشستگی ، انجمن مهندسان محیط زیست ، انجمن خوشنویسان و
- ۳۹- نام دلالت بر تشکیلات و یا سازمانهایی نکند که ایجاد آنها باید بر اساس قوانین خاص باشد.
- مثال: مؤسسه فرهنگی ، هنری یا انجمن علمی ، گروه پژوهشی یا مراکز مطالعاتی و
- ۴۰- حتی الامکان نام با موضوع فعالیت سنخیت داشته باشد و از نام ، نوع فعالیت به ذهن تداعی شود.
- ۴۱- به منظور پیشگیری از تخلف احتمالی سازمانهای مردم نهاد سعی شود در نام آنها حتی المقدور از عناوینی همچون خیریه ، عام المنفعه و امثالهم استفاده شود.
- ۴۲- در نام حتی الامکان حسب مورد از عباراتی همچون حمایت ، ترویج ، توسعه ، اطلاع رسانی و استفاده شود.
- مثال : انجمن حمایت از توسعه گردشگری ، کانون اطلاع رسانی حقوق شهروندی.
- ۴۳- نام به نحوی انتخاب شود که با اسامی شرکت های خصوصی قابل تمیز باشد. مثلاً اسامی همچون کانون گردشگری ، کانون سیرو سیاحت و ... که از آنها برداشت اقدامات آزانهای توریستی می شود ، نباشد.
- ۴۴- نام از عناوین دولتی نباشد. یعنی مشمول تبصره یک ماده یک آیین نامه ثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری مصوب ۱۳۳۷ نگردد. آیین نامه مذکور اشعار می دارد:
- " تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری می توانند عناوینی از قبیل انجمن ، کانون یا بنگاه و امثال آن اختیار کنند ولی اتخاذ عناوینی که اختصاص به تشکیلات دولتی و کشوری دارد از طرف مؤسسات مزبور ممکن نخواهد بود مثلاً نام با واژه سازمان شروع نشود."
- ۴۵- اسامی و عناوین قبلاً تاسیس حقوقی شده باشد. یعنی عناوین صراحتاً در قوانین ذکر شده باشد مثل مواردی که در تبصره آیین نامه اصلاحی ثبت مؤسسات غیر تجاری سال ۱۳۳۷ و یا در تبصره ۲ ماده ۱ آیین نامه سازمانهای مردم نهاد ذکر گردیده و یا در فرهنگ لغت معنی شده باشند و یا در عرف از آن برداشت یکسان شود.
- ۴۶- عناوین با شرع مقدس اسلام ، قوانین جمهوری اسلامی ، عفت عمومی و مواردی از این قبیل منافات نداشته باشد و تبلیغی از ادیان غیر رسمی نباشد مثلاً ایجاد موسسه ای به نام " مؤسسه گفتار نیک ، پندار نیک و کردار نیک " می تواند اساس تبلیغ زرتشت باشد.

۴۷- عبارات ملی، کشور و ایران، ایرانی و ایرانیان در عنوانهای انتخابی ذکر نشود.

۴۸- نام چندان نزدیک به عناوین سازمانهای دولتی انتخاب نشود که تمیز آن برای عموم از سازمانهای دولتی دشوار باشد و احتمال متیون شدن افراد عامه وجود داشته باشد.
مثال: موسسه خدمات اجتماعی که عبارتی است بین سازمان تامین اجتماعی و سازمان خدمات درمان.

۴۹- حتی الامکان در نام واژه‌های مثبت به کار رود. مثلاً به جای انجمن مبارزه با استعمال مواد مخدر، انجمن نوید سلامتی ذکر شود.

۵۰- نام به افراد خاصی منتسب نشود که خود آن شخص و یا وارث او در ایجاد آن نقش و یا رضایت نداشته باشند. مثال: مؤسسه خیریه شهید بهشتی و ... مگر در خصوص مواردی که فردی خواستار انجام موقوفاتی به نام خود باشد.
۵۱- اسامی فقط به زبان فارسی باشد و به زبانهای بیگانه و محلی نباشد.

بخش دوم: موارد مرتبط با موضوع فعالیت:

۵۲- حتی الامکان موضوع فعالیت واحد باشد و ذکر عبارت "موضوع فعالیت سازمان مشتمل بر یک یا مجموعه ای از موارد ذکر شده در ماده ۳ آیین نامه" نمی تواند مستندی برای انجام فعالیتهایی گردد که سختی بین آنها وجود ندارد و قطعاً هدف از ذکر عبارت "مجموعه‌ای" مجموعه فعالیت‌هایی است که در یک راستا باشد و چنین نیست که یک سازمان بتواند با موضوعات گوناگون که ارتباط و سختی بین آنها وجود ندارد تاسیس شود. ضمناً با فرض پذیرش دو موضوع فعالیت مرتبط، هیات موسس باید صلاحیت تخصصی در هر دو موضوع را داشته باشند.

بخش سوم: چگونگی تعیین شرایط و انواع عضویت:

۵۳- با توجه به تعریف ارائه شده در آیین نامه از واژه "داوطلبانه بودن فعالیت سازمانهای مردم نهاد" (تبصره ۵ ماده ۱)، سازمانهای مردم نهاد می توانند شرایط عضویت و انواع عضویت را در اساسنامه اعم از اینکه افراد بایستی چه شرایط عمومی و یا تخصصی را داشته باشند و با توجه به شرایط، چه نوع عضویتی به آنها اعطا گردد انواع عضویت را همچون عضویت وابسته، پیوسته، رسمی، غیر رسمی، افتخاری و... پیش بینی نمایند اما آنچه حائز اهمیت است و باید به آن توجه شود وضعیت اعضا از حیث چگونگی حق رای و کاندیداتوری در هیات مدیره و بازرسی است. ضمناً تابعیت ایرانی برای تمامی اعضا حتی اعضای افتخاری الزامیست. اعضا بایستی صرفاً اشخاص حقیقی باشند و اشخاص حقوقی نمی توانند عضو سازمانهای مردم نهاد باشند مگر در خصوص شبکه‌ها که مرکب از ترکیب سازمانهای مردم نهاد با شخصیت حقوقی هستند.

فصل پنجم

افرادى كه معاف از انگشت نگارى هستند

۵۴- كليه اعضاى تشخيص مصلحت نظام، روساى سه قوه، اعضاى شوراي نگهبان، مشاورين مقام معظم رهبرى، روسا و معاونين نهادها و سازمانهاى كه توسط معظم له منصوب مى گردند، وزرا و معاونين آنها، معاونان و مشاوران روساى سه قوه، دادستان كل كشور و مراکز استانها، رئيس ديوان اعلى كشور، رئيس ديوان عدالت ادارى، رئيس ديوان محاسبات كشور، رئيس سازمان بازرسى كل كشور، نمايندگان مجلس شوراي اسلامى، استانداران، معاونين آنها، فرمانداران، بخشداران، مديران كل وزارتخانه ها (صف و ستاد) و سازمانهاى دولتى، اميران و سرداران نظامى و اعضاى هيأت علمى دانشگاههاى دولتى در زمان تصدى سمتهاى مذكور در صورتى كه پاسخ استعمال آنها از وزارت اطلاعات مثبت باشد از ارايه گواهينامه عدم سوءپيشينه كيفرى معاف مى باشند.

۵۵- اشخاص مذكور بايد تحت عنوان شخصيت حقيقي خود به عنوان عضويت موسس اقدام به تاسيس سازمان مردم نهاد نموده و يا عضو هيأت مديره باشد.

۵۶- ارايه گواهي اشتغال به سمتهاى فوق از سوي واحد ذيربط در دستگاه مربوطه الزامى است.

۵۷- علاوه بر موارد مذكور در صورتى كه رئيس هيأت نظارت كشور تشخيص دهد مى تواند ساير افراد را كه داراى شرايط مذكور در ذيل ماده واحده و تبصره هاى آن باشند، حسب مورد از ارايه گواهي عدم سوءپيشينه كيفرى معاف نمايد.

فصل ششم

شيوه گسترش محدوده جغرافيايى فعاليت

۵۸- سازمانهاى مردم نهادى كه داراى پروانه فعاليت شهرستانى يا استانى هستند و قصد گسترش محدوده جغرافيايى فعاليت را به استانى يا فرااستانى دارند بايد شرايط ذيل را دارا باشند.

۵۹- ۵- ثبت شركتها (اسناد) ثبت رسمى گرديده و داراى شماره ثبت باشند.

۶۰- حداقل دوسال سابقه فعاليت موثر داشته و فاقد تخلفاتى باشند كه موجب تعليق پروانه آنها گرديده باشد. توضيح:

الف: چنانچه سازمان مردم نهاد متقاضى به موجب ماده ۲۸ تصويب نامه هيأت وزيران تذكر شفاهى يا كتبهى دريافت نموده باشد بايد در زمان درخواست، وضعيت خود را اصلاح نموده باشند.

ب: سازمانهاى مردم نهادى كه پروانه فعاليت آنها تعليق گشته است بايستى حداقل دوسال پس از لغو تعليق، فعاليت عارى از تخلف داشته باشند.

۶۱- سازمانهاى مردم نهاد متقاضى گسترش محدوده جغرافيايى فعاليت بايد درخواست خود را به هيأت نظارت همان شهرستان و يا استان ارايه دهند.

۶۲- هيأت نظارت ذيربط ضمن بررسى گزارش عملکرد مالى و اجرايى در خصوص نحوه فعاليت و ميزان توانمندى ايشان اظهار نظر مى نمايد.

۶۳- چنانچه هيأت نظارت ذيربط با گسترش محدوده جغرافيايى فعاليت سازمان موافقت نمايد خلاصه وضعيتى مشتمل بر نام سازمان، موضوع فعاليت، هدف سازمان، جامعه هدف، ساختار، چگونگى عملکرد مالى و اجرايى، تخلفات احتمالى و اقدامات صورت گرفته تهيه و به انضمام پرونده براى هيأت نظارت استان يا كشور (حسب مورد) شهرستانى به استانى و از استان به كشور ارسال شود.

توضيح: هيأت نظارت استان يا كشور الزامى به پذيرش نظر هيأت شهرستان يا استان (حسب مورد) ندارند و در خصوص گسترش محدوده فعاليت راسا تصميم مى گيرن

۶۴- متقاضیان می توانند چنانچه به نظر هیات نظارت شهرستان اعتراض دارند مراتب را به هیات نظارت استان اعلام دارند و در صورتی که به نظر هیات نظارت استان اعتراض دارند مراتب را به هیات نظارت کشور اعلام دارند.

فصل هفتم

سایر موارد

بخش اول: تعداد عضویت مجاز افراد در سازمانهای مردم نهاد :

۶۵- افراد می توانند فقط در یک انجمن دوستی، پنج خیریه، و حداکثر سه سازمان مردم نهاد عضو باشند ولیکن افراد صرفاً می توانند در یک سازمان مردم نهاد سمت اجرایی داشته و یا مدیر عامل باشند.

بخش دوم: چاپ قبض:

۶۶- چاپ قبض برای جمع آوری اعانات، توزیع صندوق جمع آوری اعانات مردمی و برگزاری مسابقات صرفاً با اخذ مجوز از هیاتهای نظارت مجاز می باشد.

بخش سوم: موضوع فعالیتهای بین المللی:

۶۷- صرفاً سازمانهای مردم نهاد ملی می توانند فعالیت بین المللی داشته باشند و سازمانهای مردم نهاد استانی در صورتی می توانند فعالیت بین المللی کنند که با درخواست آنها مبنی بر گسترش محدوده جغرافیایی ملی موافقت گردد.

بخش چهارم: اتاق فکر:

۶۸- هیات های نظارت استانی مکلفند نسبت به تشکیل اتاقهای فکر با موضوع چگونگی تقویت سازمانهای مردم نهاد اقدام نمایند.

بخش پنجم: گزارش خبری:

۶۹- هیاتهای نظارت استانی مکلفند حداقل هر دو هفته یکبار اقدام به برگزاری جلسات هیات نظارت با حضور شخص استاندار نموده و نتیجه را به اداره کل امور سازمانهای مردم نهاد گزارش نمایند.

بخش ششم: تاسیس سازمانهای مردم نهاد قومی

۷۰- انجمن های قومی و یا اهالی شهرستانها یا استانهای ساکن یک استان دیگر باید مجوز خود را در پوشش یک موسسه با رویکرد فعالیتهای فرهنگی، خیریه و امثالهم دریافت نمایند و دستگاه تخصصی حسب اهداف مندرج در اساسنامه تعیین می شود. ضمناً چنانچه در نام سازمان از عنوان کلی اهالی یک شهرستان یا استان استفاده شود ضرورتاً باید در اساسنامه شرایط عضویت به نحوی معین گردد که عضویت تمامی اهالی آن شهرستان یا استان که سایر شرایط را دارند ممکن باشد.